

paa Sagens Gennemførelse, kunde have Held til at løse de Disjenser, som der er, efter at man er bleven enig om selve Grundlaget, de cirka 137 Kredse. Men efter hele den historiske Udvikling synes det mig, at denne Opfordring altid maatte komme, om jeg saa maa sige i anden Række; thi der har man paa Forhaand selv anvist en Vej, ad hvilken man kunde komme til en Løsning, nemlig ved at vedtage det subsidære Forslag, som Mindretallet har stillet, og som gentagne Gange har været vedtaget her i Tinget, og benytte dette ogsaa til et Forhandlingsgrundlag, som senere paa sin Gang her igennem Rigsdagen dog kunde føre til en Løsning, paa Grundlag af, at Grundloven virkelig blev opfyldt. Jeg ved ikke, om det absolut har været Mindretallets Anskuelse. Jeg ved heller ikke, om det har gjort det samme Indtryk paa Medlemmerne her i denne Sal, men det synes mig at være ret naturligt, at de to Ting, der ere antydede, en Grundlovsforandring og Grundlovens Opfyldelse ved en Valglov, ikke ere stillede absolut sideordnede, men at man efter en fornuftig Bedømmelse af Tingene, af de virkelige Forhold maa sige: Naar Regeringen faar denne vor Dagsorden at se, vil det sandsynligvis stille sig saaledes for den, at den maa sige: Her er nærmest en Antydning for os i Retning af, at vi maa gaa til at gøre Forsøg med en Grundlovsforandring.

Hvis man skulde komme til at gaa den Vej at vælge en Grundlovsforandring, skal jeg ganske vist ikke paa det nuværende Tidspunkt forbyde mig i, hvad jeg synes der burde staa i den ny Grundlovsparagraf; men jeg skal dog tillade mig at gøre en enkelt Bemærkning om et almindeligt Princip, der kunde være Tale om at tage under Overvejelse, ved Udformningen af det Grundlag, der da skulde benyttes. Der er nemlig under denne Forhandling blevet talt ikke saa lidt om, hvorvidt man ved en ny Fordeling af Valgkredsene skulde holde paa Traditionen med Hensyn til at lade Indbyggerantallet være det bestemmende, eller om man skulde vælge et andet Udgangspunkt, nemlig det at tage Vælgertallet til Grundlag. Det er jo rimeligt, at hvis man skal over til en Grundlovsforandring, maa dette Spørgsmaal finde sin Løsning, om man enten skal fortsætte ad den gamle Vej eller vælge den ny. Jeg vil gerne sige, at for mig stiller det sig saaledes, at jeg, som Sagen staar for mig i Øjeblikket, og indtil jeg hører andre Argumenter for eller imod, er stemt for at blive staaende ved det nuværende Udgangspunkt, nemlig Indbyggerantallet og ikke

Vælgertallet. Jeg er det ganske særlig, fordi jeg er af den Anskuelse, at det, man hos os kalder den almindelige Valgret, jo ikke er saa grumme almindelig, men tværtimod er ret begrænset i flere Henseender. Jeg skal ikke forbyde mig i, at man paa Forhaand har afstaaet den ene Halvdel af Samfundet, Kvinderne, som dertil er den større Halvdel, selv om den betegnes som den svagere Halvdel, hvilket sidste der jo kan disputeres om; det skal jeg ikke opholde mig ved. Men selv over for Mændene vide vi, at vor Valgret er ret begrænset. Med Hensyn til Alder og andre Betingelser ere vist snart de fleste enige om, at vi uden Støde kunde gaa til at udvide de Kammer noget, inden for hvilke vi nu søge Vælgerne. Men naar dette er Tilfældet, tiltaler det mig ikke særlig at lægge en Grundlovsforandring, som dog maa antages at skulle gælde for en længere Fremtid, til Rette paa et Grundlag, som man i og for sig ikke er saa grumme glad ved, altsaa det nuværende Vælgertal. Nej, min Anskuelse er den, at det var heldigt, om vi kunde komme noget videre i Retning af, at det blev Indbyggerne, Indbyggerne, Personerne Landet over, der mere direkte kom i Forbindelse med Lovgivningsarbejdet og hele den øvrige Virksomhed, der deraf udgaar. Men netop for at holde denne Vej mere aaben, for ikke at markere for stærkt, at vi staa fast, uroftede, paa det nuværende Grundlag for den almindelige Valgret, tiltaler det mig ikke at gaa til den Forandring nu at bruge Vælgertallet som Norm for Inddelingen i Stedet for Indbyggerantallet. Det er en Sag, som jo gentagne Gange er rejst her i den senere Tid, og jeg har derfor troet, at det dog havde sin Interesse, at forskellige Udtalelser kom frem om den, saa meget mere, som det jo er et Spørgsmaal, der vil faa praktisk Betydning i det Øjeblik, Dagsordenen her bliver vedtagen, idet der jo da vil blive Spørgsmaal om at gaa over til en Grundlovsforandring. Derfor har jeg troet, at det var rimeligt, at der fremkom Udtalelser, som uden at binde nogen som helst dog var en Antydning, et Fingertegn, der kunde være vejledende for de Kræfter, der ville komme til at forberede, lede Arbejdet for en saadan mulig Grundlovsforandring.

Jeg mener altsaa, at den foreslaaede Dagsorden ikke alene som Dagsordener i Almindelighed er naturlig og berettiget, men jeg mener, at den næsten i og for sig er fremtvungen af Forholdene, saaledes som nu den Sag en Gang er gaaet. Det er nemlig ikke blot Mindretallet, men i og for sig alle, der have vaklet i deres Stilling til denne